

Nr. 7887/932.

GRIGORIE*)

din îndurarea lui Dumnezeu episcop ortodox al eparhiei române a Aradului, Ienopolei și Hălmaگیului, precum și al părților anexate din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună ca salutarea noastră arhierească.

„O adânc al bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu, cât sunt de nepătrunse judecățile lui și neurmărite căile lui”. (Rom 11. c. 33.)

Prea iubiții mei fii sufletești!

Invățătorule, învățătorule, pierim!

Strigătul acesta a cuprins ființa ucenicilor Domnului în clipa, în care ei călătoriau pe corabie. Strigătul acesta îl auzim azi ieșind din milioane și milioane de piepturi, iar eu îl aud mai de aproape venind din mijlocul credincioșilor mei. Prin aceasta scrisoare a mea vin astăzi să împrăștiu nedumerirea celor ce nu mai au farmecul vieții adevărate. Da, iubiții mei fii și fiice duhovnicești, voiesc să vă fac a înțelege la începutul acestui an nou, că și viața noastră sufletească trebuie să aibe ceva nou și atrăgător.

Înainte cu 1900 de ani s'a născut departe în răsărit, un om simplu, copilul unei femei

sărace, cu numele Maria. Până la vârsta de 30 ani a lucrat ca tâmplar, iar apoi s'a dus din loc în loc și a predicat lucruri minunate. El nu a scris nici o carte, nu a ocupat nici un oficiu, n'a avut casă, nici familie. Nici când după mărire n'a umblat, recomandații dela oameni nu a luat, prietenii l-au părăsit, iar vrăjmașii l-au pironit pe Cruce. Pentru cămașa lui s'au aruncat sorți, iar mormântul lui a fost dat de un prietin milos!!!

Toți, căți au mers pe urmele acestui copil minunat, au simțit mii și mii de noutăți în sufletul lor, căci noutate a fost când din întuneric au ieșit la lumină, din păcat la virtute. Noutate a fost când au răsplătit răul cu bine, ura cu iubire; oamenii aceștia, ascultând o slujbă, o predică, s'au făcut mai buni, au făcut mai multă dreptate și au arătat mai multă iubire.

Oameni de aceștia, cari cu adevărat au călcat pe urmele Mântuitorului, totdeauna au înțeles că viața trebuie să fie în sporire și creștere. Ei au înțeles că această creștere este dela Dumnezeu: creștere în facere de bine, ajutorarea săracilor, în sprijinirea celor lipsiți, luminarea celor întunecați, ridicare de biserici, școale, spitale, căzărmi, edificii pentru stat și comună și altele.

Oamenii cari au urmat pe Domnul au înțeles că și neajunsurile, cari le-au venit, s'au întâmplat cu voia lui Dumnezeu, care toate le lucrează spre bine. De câte ori nu s'a întâmplat călătorilor, că s'au supărat neputând să-și continue drumul și rămânând peste noapte unde nu doreau. Dar în ceealaltă zi au observat că Dumnezeu l-a ferit de cele mai mari nenoro-

*) Prea Cucernicii Preoți vor citi această scrisoare Pastorală de ziua Anului Nou fără nici o modificare... Spre a o putea citi cu efect, se vor pregăti.

ciri, peste cari ar fi dat, dacă și-ar fi urmat drumul în timpul nopții. Cu drept cuvânt putem zice cu sf. Apostol Pavel:

„O adânc al bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu, cât sunt de nepătrunse judecățile lui și neurmate căile lui“ (Rom. 11 v. 33).

Suntem și noi călători pe acest pământ, dar călători cu chemări sfinte și vecinice. Suntem chemați, să apărăm sfânta credință față de nepăsători și necredincioși, să lăudăm numele lui Dumnezeu în jurul nostru, să ne rugăm pentru iubitul nostru Rege M. Sa Carol II. și înalta lui stăpânire, să avem o țară care-și face datoria sa în lume, spre lauda lui Dumnezeu și fericirea noastră.

Ca să le putem face toate acestea, ni se cade sub pavăza înțelepciunii lui Dumnezeu să intrăm în Anul ce vine. Să pornim la muncă fiind oameni noi: oameni noi prin grăirea de adevăr, smerenie, blândețe, îndelungă răbdare, curăție, înfrânarea poftelor. Numai așa vom simți ușurare față de greutățile vieții de azi, numai astfel vom simți ceva nou în suflete. Dar dacă vom umbla să câștigăm avere pe spinarea altora și să facem lucruri urâte, suntem oameni vechi. Oameni vechi sunt acei ce nu voesc să aibe prunci, și nu văd că familiile numeroase sunt ca pomii cei bătrâni cu ramuri multe, dând puteri de muncă țării și razim la bătrânețe familiilor.

Oameni vechi sunt, cari rămân în necurăție, desfrânare, vrăjbi, certuri, neînțelegeri, desbinări, ucideri, beții, imbuibări și altele asemănătoare cu acestea. Și vai azi, chiar și dacă unii nu fac unele ca acestea, totuși umblă după cinste în fața oamenilor, desfășurând adevărate bătălii pentru acestea. Să ne aducem aminte că cei mai mulți apostoli erau niște pescari săraci, și totuși Dumnezeu i-a învrednicit de mare cinste. De ce oare aceasta?? Fiindcă ei știau că slujesc lui Dumnezeu. Drept aceea zicem și noi azi tuturor, cu sf. Apostol Pavel: „Și tot, orice faceți, din suflet să faceți, ca Domnului, iar nu ca oamenilor, știind că dela Dumnezeu ve-ți lua răsplătirea moștenirei, că Domnului Hristos slujiți“ (Colos. 3 v. 23—24).

Cu aceste gânduri vă binecuvintez pe toți

la începutul unui nou an al vieții. Vă doresc tot binele, ca unora cari din inimă doriți un an mai fericit, dar nu uitați că de noi atârână să fie mai fericit. Când grâul din vara trecută era spre seceriș, câtă nădejde nu au pus mulți în recolta lor, dar o nădejde, pe care unii doreau să se înfăptuiască numai pentru ei. A venit rugina și s'au spulberat nădejdele clădite fără Dumnezeu.

Iubiți fii și iubite fice duhovnicești!

Anul nou să-l începeți cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste și fiți siguri că întâmplările anului viitor nu ne vor aduce întâmplări vestitoare de rău. Acum la începutul anului mai gândiți-vă și la părinții voștri sufletești, despre cari zice sf. Apostol Pavel: „Domnul a rânduit celor ce propovăduesc Evanghelia, din Evanghelie să trăiască“ (I. Cor. 9 v. 14). Intr'un sat sărac delângă Hălmașiu toți credincioși și-au plătit birul, la care preotul are drepturile sale. Din tot locul trebuie să-mi vină vești ca și aceasta, pentru că dacă eu cer mai multă muncă preoților, o cer spre binele vostru sufleteș, iar preoții încă au dreptul să-și primească ce este al lor, ca să-și poată face datoria.

Fiți siguri că Dumnezeu, care ni-a rânduit pe noi să fim mai marele vostru părinte sufleteș, nu ne vom odihni, până ce vom vedea pe toți la datorie: preoți, dascăli, medici, ingineri, avocați, profesori, plugari și muncitori. Nu vom înceta a ne ruga pentru voi toți, dorindu-vă mângăiere, pace, liniște, bucurie în familie, sănătate și seninătate în toate împrejurările vieții.

Cu acestea vă doresc, tuturor, An nou fericit!
Al vostru al tuturor prea iubitor și de grije purtător Părinte.

Arad, la 1 Ianuarie 1933.

Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Citiți
»Biserica și Școala«

Cuvânt de pomenire

rostit de P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului la sfințirea monumentului ridicat întru memoria lui Dimitrie Țichindeal în Becicherecul-Mic, la 4 Dec. 1932.

*Prea Evlavioși Ascultători,
Frați Români!*

Marele patriarh al Constantinopolului și dascăl al lumii, Ioan Gură de Aur, cu prilejul plecării sale dintre credincioșii săi, a rostit cuvintele memorabile: „numai trupul meu moare, sufletul meu va rămâne viu și se va gândi la voi”. Și se gândește și la noi azi prin scrierile, cuvântările lui minunate și prin liturgia lui sfântă. La fel se gândește la noi și astăzi un mare fiu al Bănățului, fostul preot și profesor Dimitrie Țichindeal, care în trudnica-i viață ar fi putut străbate drumuri cu trandafiri, dar a socotit a fi mai bine să moară lângă ai săi, ca preot în Becicherecul-Mic, ascultând de glasul lui Dumnezeu și al neamului său.

Cu prilejul aniversării lui Alexandru cel Bun, M. Sa iubitul nostru Rege a spus: „Cum, în trecutul nostru, cheia de boltă a rezistenței naționale a fost biserica, căci noțiunea de patriotism și de credință se confundau într'una singură, influența organizării acesteia a fost covârșitoare în decursul vremurilor”. Activitatea lui Dimitrie Țichindeal încă este o mărturie puternică a adevărului exprimat de augustul nostru Suveran. De aceea mă găsesc eu astăzi aici. Glasul lui Dumnezeu este însă cel mai de căpetenie, care m'a adus aici, căci zice dumnezeescul apostol Pavel: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu și privind la săvârșirea vieții lor, să le urmați credința” (Evrei 13 v. 7).

Grâu divin, graiu regesc ascultăm deci făcând prăsnuirea de azi, la care se adaugă sentimentul mândriei bănățene, care cinstește cu grațitudine pe aleșii săi. Zicea Petru Maior în anul 1812 în Istoria pentru începutul românilor în Dacia că mult bine poate aștepta neamul românesc dela catihetul Țichindeal, iar apoi amintind și de alți bănățeni distinși, spunea: „Nu după lung timp, este a nădăjdui că Bănățenii între Români cei mai învățați se vor număra”. Această prorocie se întrupează chiar prin ivirea lui Dimitrie Țichindeal, căci lumina lui luminat-a pe Andreiu Șaguna, Emanoil Gojdu, pe Alexandru Mocioni, Vincențiu Babeș, Nicolae Tincu-Velea, Eutimiu Murgu și pe alți distinși bănățeni mai noi: pe Gheorghe Po-

povici, autorul Istoriei Românilor bănățeni, pe Ioan Sârbu, care a scris Istoria lui Mihai Viteazul, pe generalii Traian Doda și Drăgălina și pe alți bănățeni distinși, cari și-au dat seama că precum cerul are luminătorii săi, stele și planete, așa și pe orizontul cerului românesc am avut luceferi cu lumini strălucitoare. Toți aceștia știau de luceafărul răsărit prin Dimitrie Țichindeal. Știm bunăoară că moșul lui Vincențiu Babeș fiind cărturar, trăia în legături sufletești intime cu Dimitrie Țichindeal și cu învățătorul Mihail Martinovici-Roșu.

Lumină din lumină au luat Români bănățeni dela Țichindeal, precum flacăra eternă dela Mărășești a fost adusă până la București prin Crainici purtători de făclii, cari au luat lumina unul dela altul. Precum luminătorii de pe cer de mult și-au trimis lumina lor, care o vedem că ne luminează ochii astăzi, așa și lumina lui Dimitrie Țichindeal de demult trimisă a fost, ca prin ea Duhul lui Dumnezeu să lumineze în noi.

Eu am deci acum datoria a vă arăta acum că Duhul lui Dumnezeu ne-a adus în calea vieții Românismului pe acest dascăl și preot al neamului, ca să ne lumineze cărările, pribege și să ne aducă aminte și nouă, celor de azi, că cea mai mare fericire a unui neam, ca și a unui individ, este să aibe un ideal suprem de viață și să trăiască în conformitate cu el.

Noi, cei de azi, cu cucernicie deschidem cartea neamului românesc ca în mijlocul involburărilor neprecise ale lumii de azi și în vârtejul atâtor efecte ale naturii schimbăcioase, să scoatem învățăminte din viața unui dascăl al neamului, să ne fortificăm conștiința menirii noastre ca națiune și să câștigăm certitudinea celor ce cu credință se ostenesc spre drumurile vecinicii.

Născut în anul 1775 în comuna Becicherecul-Mic, s'a bucurat de o creștere aleasă, căci tatăl său a fost preot. Mama lui, preoteasă, care se odihnește în cimitirul acestei comune, va fi fost prea fericită, când și-a văzut pe fiul său învățător în comunele Belinț și Beregsău. În anul 1801 studiază cursul teologic din Timișoara, iar în anul 1802 ajunge învățător în comuna sa natală, iar mai târziu preot ajutător pe lângă socrul său, care încă era preot.

Ca învățător s'a distins foarte mult și astfel ajunse chiar revizor. În anul 1805, în războiul dintre Francisc I împăratul Austriei și Napoleon, a împlinit slujba de duhovnic al unui regiment, iar în 3 Septembrie 1805 ajunge paroh al bisericii din Becicherecul-Mic.

În anul 1807 a cerut să fie numit director

al școalelor românești din Banat. În cartea sa: „Arătare despre starea acestor nou introduse scholaslicești instituiți” (Buda 1813) spune că educația este neglijată și că dascălii erau considerați numai ca și crâșnicul sau sfălul bisericii, și că în unele locuri dascălița se folosește de școlari la spălatul cămășilor, având pruncii să care apă dela fântână, unde unii s’au înecat. Despre școli spune că erau desgrădite, descoperite, cu ferestrele sparte și cu hârtie lipite. În asemenea împrejurări el cere să fie numit director școlar și lupă pe toate căile pentru luminarea neamului său. Așa înțelegem perfect că el nu era un om negativ, ci o fire militantă, duh de apostol adevărat.

Vrednice apostol național! Tu vedeai cu durere că regulamentul națiunii ilirice din 1770 și legea școlară din 1777: *Ratio educationes*, impuse de Maria Terezia cu scopul ca fiecare neam să se cultive în limba sa, nu erau respectate de episcopii sârbi! Țichindeal era conștient de origina latinizării și romanizării noastre, cum însuși zicea: „Mintea, mărirea națiunea românească în Bănat, în Țara Românească, în Moldova, în Ardeal, în Țara Ungurească, mintea! când te vei lumina cu învățătura, cu luminatele fapte bune te vei uni, mai aleasă nație nu va fi pe pământ înaintea ta. Că faptele bune sunt fie firească omenie, mărirea, însuflețirea cea mare, bărbăția, acestea sunt faptele cele bune ale strămoșilor tăi, adică ale Romanilor celor bătrâni”. (Iosif Vulcan: D. Țichindeal. Analele Acad. Române, seria II. Tom. XIV. p. 315 și 55).

Aceste sentimente îl făcuseră să fie cel mai vajnic luptător pentru înființarea unei școli normale românești. Ea s’a înființat în anul 1812 în Arad, și momentul era atât de însemnat că însași curtea imperială a dispus ca deschiderea școlii să se facă prin o slujbă religioasă și o predică a episcopului Pavel Avacumovici. Țichindeal ajunge profesor la școala normală din Arad, unde funcționează și ca senior și ca bibliotecar. În cartea sa: „Arătarea” zice despre sine: „profesor de învățătura legii, sau cateheta, carele cuvântul lui Dumnezeu, precum în școală așa și de față în Biserică propovăduiește”.

Aceasta situație nu rămâne decât doi ani — până la anul 1814 — când, după tipărire „Fabulele”, intrigile și tot felul de persecuțiuni îl siliră să se retragă (O. Densușianu: Lit. rom. mot. vol. I. p. 80). Motivele, cari l-au forțat să-și părăsească postul ni-le arată chiar el în scrisoarea adresată episcopului Samuil Vulcan la 18 Iunie 1814:

1. „Că eu — zice Țichindeal — la Aradu

nu amu îngăduit ca preparanții în biserică toată slujba Sloveno-muscalu-sârbesc să o cânte, precum a poftit-o vladica” (sârbesc).

2. „Că clerul celu mai mare sârbesc socotește că de voi fi eu de aicea ridicatu încă la bună vreme, voru putea lesne a duce preoțimea diecezei Aradului să se retragă dela cererea lor în rândul Vlădiciei românești”.

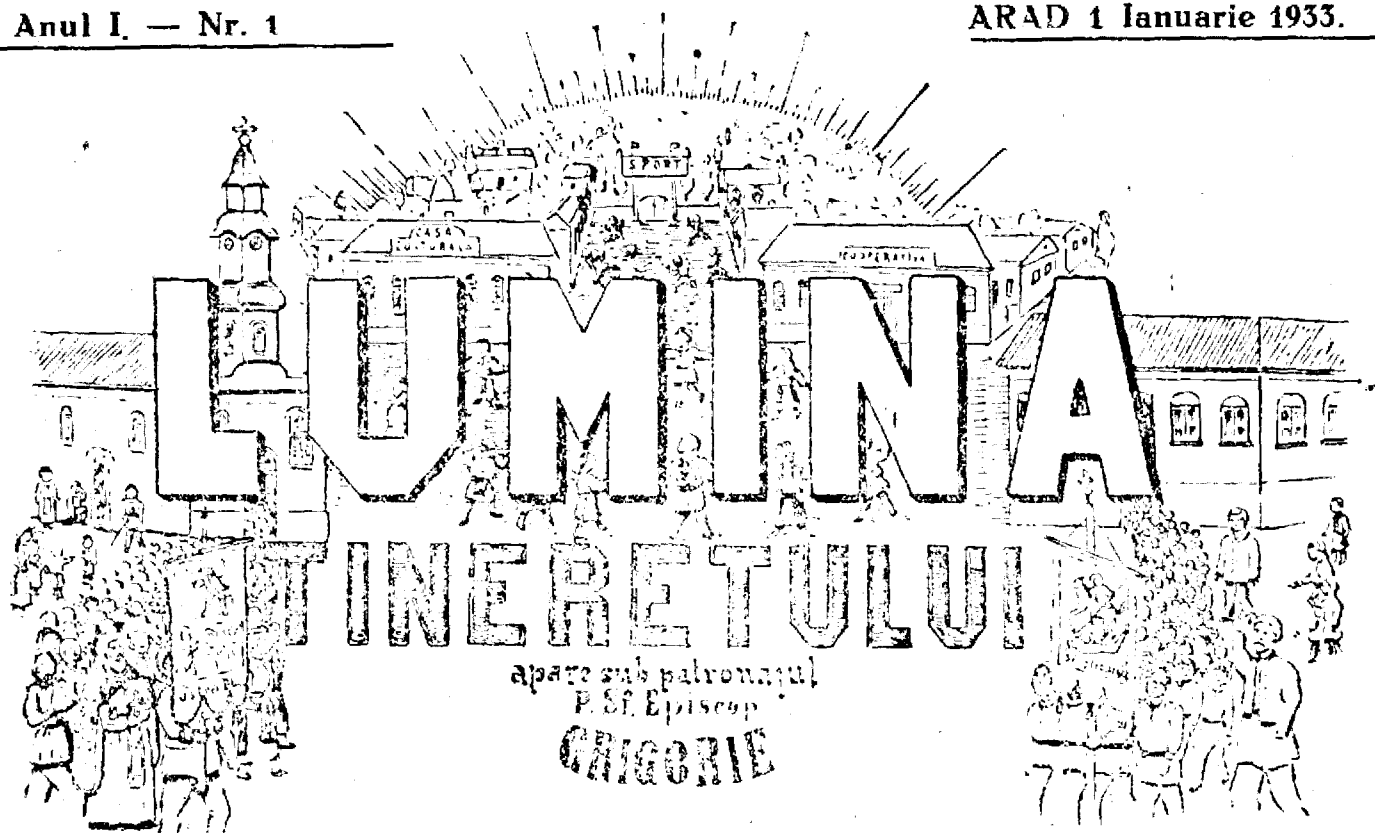
3. „Că nu vor sârbii să se lumineze Românii și ei socotesc că de nu voi fi eu aicea în școale, mai lesne au o vor sârbi au strica” (Vezi și Gazeta „Viitorul Graniței” din Caransebeș a. 1926 Nr. 25).

S’a făcut anchetă și Țichindeal a fost aflat nevinovat de către reprezentanții orașului și județului, ba i-s’au adus și mulțumiri. Și totuși ai fost îndepărtat dela școală, tu, vrednice apostol, iar azi școala normală din Arad își poartă numele după atâtea intervenții ale mele. Editat-ai în limba română și un catehism, scris-ai: „Arătarea” despre școala normală și început-ai lupta pentru a se numi la Arad un episcop român. Cine citește cartea ta: „Arătarea” găsește acolo următoarele:

„Numai să vadă el odată
Ce el de mult așteaptă
Preoți și dascăli luminați
Si prunci săraci ajutorați.
Ca să aibe mai mari preoți
Adeca stăpân mai mare
La carele se închină norodul tare,
Din a lor neam și vișă,
Cu el de o vișă și semință.
Nu străinu să-i talmăcească
Ci românește ca el să vorbească”.

În același an 1813 poartă în secret prin diecezele Aradului, Timișorii și Vârșelului o petiție către împăratul, pe care o iscălesc preoții cerând episcop român după moartea celui sârbesc din Arad.

Într’adevăr încă dela venirea lor la școala normală din Arad, Țichindeal și Diaconovici-Loga propagau — pe toate căile — ideea de a cere împăratului ca la moartea bătrânului și neputinciosului episcop Pavel Avacumovici din Arad, să fie numit un episcop român. Pentru stăruințele lui i-se face proces disciplinar ca și lui Diaconovici-Loga, iar mitropolitul sârb Stratimirovici îl amenință, dar Țichindeal zice: deși el mitropolitul, oțel, eu voi fi cremene. După moartea lui Pavel Avacumovici (13 Aug. 1815) o delegație de români merge la Viena să ceară numirea unui episcop român la Arad. Țichindeal încă făcea parte din delegație, dar la Viena au ajuns numai Ioan Sârbu, Popovici

De ce tipărim „Lumina Tineretului?”

De *†* Dr. Grigorie Comșa
Episcopul Aradului.

Precum roua se așterne pe florile frumoase, așa se așterne pe buzele voastre tinerești întrebarea: Ce vrea Prea Sfințitul nostru episcop, ce voiește biserica tipărind o foaie pentru tineret? Suntem gata să Vă răspundem.

Întâiu: Dumnezeu iubește pe tineri, căci Moisi a trimis pe tinerii fiilor lui Israil să aducă jerife. (Eșire 24 v. 5). Psalmistul Dăvid zice: tănărul este pe adevărața cale, dacă păzește poruncile Domnului (Ps. 118 v. 9). Înțeleptul Solomon zice: „Veselește-te tănărul în tinerețile tale și cu cele bune să se desfăteze inima ta și umblă în căile inimii tale fără de prihană și nu după vederea ochilor tăi și să știi că pentru toate acestea te va aduce D-zeu la judecată”. (Eclesiast 11 v. 9).

Aduceți-vă aminte ceace zice înțeleptul Solomon: „Adu-ți aminte de făcătorul tău mai înainte de ce vor veni zilele răutății și înainte de ce se vor apropia anii, despre cari vei zice: nu-mi plac mie aceștia” (Ecl. 12 v. 1).

În Vechiul Testament citim că tănărul Dăvid ucide pe Goliat, Solomon era tănăr când a ajuns împărat, Ieremia era tănăr de tot când a fost chemat la prorocie (Ier. I. 6).

În Noul Testament aceeaș dragoste pentru tineret. Mântuitorul cere să fim ca pruncii, vindecă pe fiica de 12 ani a lui Iair, vindecă pe

sluga tânără a sutașului, iubește mai mult pe apostolul Ioan, cel mai tănăr dintre Apostoli.

Apostolul Pavel zice către Timotei: „Iar de poftele tinereților fugi, și urmează dreptatea credința, dragostea, pacea” (II. Tim. 2 v. 22).

Sf. Pavel zice că tinerii trebuie să fie înțelepți, (Tit. 2 v. 6).

Sf. Petru îndeamnă pe tineri la supunere, și smerită cugetare (I Petru 5 v. 5).

Glasul Domnului aflat în sfințele scripturi ne îndeamnă deci pe noi conducătorii Bisericii să vă îndrumăm pe voi după voia lui Dumnezeu. Dumnezeu cere să dați lui Dumnezeu anii tinereții. Ca să puteți face aceasta nu vă ajung poveștele din școală și din casa părintească, căci mulți tineri de azi citesc cărți rele, au prieteni răi, umblă cu lucruri neplăcute. Dovadă că școala și familia nu ajung ca să vă crească în voia lui Dumnezeu.

2. Firea tinereții încă cere să purtăm grije de voi. Cartea Facerii spune (8 v. 20) că „se pleacă cugetul omului cu deadinsul spre rele din tinerețile lui” Chipul dumnezeesc se schimbă, dacă tănărul trăiește în deprinderi rele. Dacă tu tinere culegi numai otravă pentru sufletul tău, atunci cu greu te vei mai schimba mai târziu căci sufletul unui tănăr se deprinde cu răul. Când ești bătrân, nu te mai poți schimba

căci o nua tină ră se încovoie, dar arborele bătrân nu. Gustul păcatului cu greu se pierde din sufletul celui ce a trăit numai în păcate, cum o pânză albă vopsită cu negru cu greu pierde culoarea neagră.

De aceea venim noi să vă ajutăm a scăpa de păcatele care vă amenință. Căci diavolul niciodată nu dă pace lânărului, mai ales viața lui este ispitită. Inima unui tânăr e plină de focul tinereții. Câți sunt numai foc și neastâmpăr?! Câți tineri au numai nădejdi, fără să știe ce vrea? Foarte multe poște și dorinți se răboesc în sufletul vostru. Voi trebuie să fiți luminași asupra întei vieții cu greutățile și bucuriile ei. Voi credeți că toată lumea este a voastră căci aveți mai mult dorințe.

N'am voi să vă lăsăm ca voi la bătrânețe să vedeți că tinereța voastră ați petrecut-o rău. După iarnă vine primăvara, dar după bătrânețe nu mai vine tinerețe. Noi dându-ne seama de aceasta, nu vă lăsăm de capul vostru și venim să vă călăuzim.

3. Un tiner se rătăci în apropierea unei mine de cărbuni și era cât pe aci să cadă în mină căci era întunec. Tânărul începu să strige: sunt pierdut! Sunt pierdut. Un om sărac din o colibă l-a auzit și a ieșit cu un felinar. Tânărul văzând lumina, a cunoscut calea cea bună și a scăpat. Așa voim noi cu „Lumina Tineretului“ să scăpăm pe mulți tineri de cădere, mai ales azi, când voi tinerii vedeți, multe pilde rele. Ajunge să vă spun una din pildele rele. Nunțile se fac cu alai, cu chioțe urâte, cu beaură peste măsură, cu jocuri necuviincioase, cu purtare plină de sgomot în biserică. Noi voim să creștem din voi oameni cari să asculte de Iisus în viața și faptele lor, iar nu de beaură, jocuri, petreceri rele și prietenii primejdioase. Voi să fiți tineri, cari nu minșiți, nu injurați, nu lăcomiți la averea altuia, nu desfrânați, ci ascultați de Dumnezeu.

4. Țara noastră are mulți vrăjmași. Voi veți fi chemați mâne a o apăra de vrăjmași, voi aveți datorie să o iubiți și ajutați sub înțeleapta conducere a M. Sale Regelui Carol II. azi poate nu știți prin ce greutăți trece țara noastră, pândită de mulți vrăjmași. Sunt oameni cari nu au ce mânca, lipsiți, necăjiți. Avem datorii și alte greutăți. Unii zic că va fi mai bine dacă se va face mai mult grâu sau cucuruz, dacă vom avea cărbuni, petrol, lemn mai mult. Și acestea sunt bune dar noi vă vom arăta că mai întâi trebuie să ascultăm de Dumnezeu și poruncile lui, mai multă iubire a aproapeului, mai multă ascultare de părinți, învățători, de școală și biserică; mai multă as-

cultare de stăpânire, mai multă iubire de țară și jertfă.

Cu aceste gânduri venim în mijlocul vostru. Venim fiindcă Dumnezeu vă iubeste și astfel și noi vestitorii voii lui Dumnezeu trebuie să vă iubim. Venim fiindcă vrem să fiți luminași, voim să fiți ai lui Dumnezeu, ai țării și ai omenirii. Primiți-ne cum primește un fiu poava tatălui său.

În numele lui Dumnezeu, în numele Bisericei ortodoxe strămoșești, în numele neamului venim la voi, fiindcă voim ca voi să vă bucurați de mai multă lumină! Voim să se bucure Ceriul și părinții voștri că avem grije de voi; venim la voi, fiindcă sunteți ai voștri. Venim la voi cu foaia, în care vă vom chema pe căile binelui, adevărului și frumosului, arătând care e datoria unui tânăr în familie, în școală, la biserică, la stăpân, la petreceri, la armată etc. Vom aduce pilde din tinereța oamenilor mari, mai ales din tinereța sfinților, ce fac și cum lucrează tinerii din alte țări, vom arăta cum lucrează Societatea Sf. Gheorghe din eparhia Aradului, vom da sfaturi igienice, vom da cărți frumoase acelor tineri abonați cari vor răspunde bine la anumite întrebări ce vom pune despre cinstirea părinților, a Bisericei, a școlii și allele. Vom da iconițe sfinte acelor tineri cari vor ști descrie mai bine o faptă bună din viața lor sau din viața oamenilor din satul lor. Vom da știri din țară și din lumea largă, cari arată viața în Hristos.

Pe scurt: vom căuta să fim lumina voastră. Cu aceste lămuriri rugăm pe Dumnezeu să ne ajute și să împărtășim binecuvântarea noastră arhierască.

Din trecutul Aradului.*)

de Iosif Moldovan.

Aradul și Țara Moșilor.

În labirintul văilor răpoase, ascunse în umbra codrilor seculari din Munții Apuseni, n'au putut străbate hoardele rătăcitoare ale barbarilor din pustiiile Mongoliei.

Acel cuib de obârșie a vechilor Agatirși, — cari încă și în timpurile antice se împodobiau cu lucruri de aur și argint, după mărturisirea lui Herodot; — a fost scutul Românilor în tot decursul invaziunii popoarelor.

Acolo se vor fi refugiat și strămoșii Românilor din Arad din calea Tatarilor la anul 1244, lăsând ca pomenire satul Arad în creștetul Munților.

„Sus la munte, sus la munte, la isvor“, în liniștea neprihănită a naturii, s'a păstrat ființa etnică a neamului românesc nealterată de obiceiuri străine.

*) Continuare din „Glasul Domnului“ (1923—1932).

În preajma izvoarelor Arișului, Românii purtau plete lungi ca Dacii până în timpurile din urmă. Și fiindcă pletele strânse în moș îi deosebeau de frații lor din alte părți, li se zicea *Moși*, iar regiunea locuită de ei, eră recunoscută sub numirea de *Țara Moșilor*.

Ca toți Românii, Moșii dela fire sunt oameni așezați, blânzi și evlavioși. Ei țin cu sfințenie obiceiurile strămoșești, pe cari nici *Romanii*, ce-i ce exploatarea aurul din munții lor, nu le-au putut schimba. Pentru patrimoniul strămoșesc, Moșii au fost gata să-și sacrifice chiar și viața în toate timpurile.

Aceasta vîrlute i-au făcut pe Moși rezistenți în războaie și în urmarea faptelor vitejești în luptele cu Turcii, mulți dintre ei ajunseră la poziții alese în țară.

În județul Zărandului, cunoscut sub numire de *Țara Moșilor*, ei își aveau nobili și prefectii lor și se bucurau de autonomie națională în toate timpurile.

În revoluția Ungurilor de sub conducerea lui *Francisc Rakoczy al II*, erumpită la anul 1703, Moșii ajunseră însă într-o situație foarte dificilă.

Trebuiau să aleagă între stăpânirea ungurească ori cea austriacă.

Și fiindcă împăratul Austriei Leopold I, care după retragerea Turcilor se instăpânise peste Ungaria și Transilvania, a suprimat libertatea religioasă a Românilor, silind preoșimea să facă unirea cu Roma iar biserică românească au supus-o călugărilor iezuiți ai Catolicilor, Moșii cei geloși de patrimoniul lor strămoșesc, se avântară în șirurile Curușilor lui Francisc Rakoczy. Incredințați fiind cu paza trecătorilor pe Mureș și Crișuri sub conducerea comandantului lor *Dragulea*, la Ciuci pe valea Crișului, Moșii captivară un regiment de al Austriacilor în drumul lor spre Transilvania la anul 1708.

Aceasta victorie a Moșilor a fost însă fatală pentru interesele întreg neamului românesc. Nobilimea ungurească a început să pacteze cu împăratul și Francisc Rakoczy, abstînd dela planurile sale de eliberarea Ungariei de sub stăpânirea austriacă, s'a refugiat din țară.

În pacea încheiată apoi la Săturmare în anul 1711 nobilimea ungurească și-a exoperat recunoașterea drepturilor înscrise în constituția cea veche ungurească, iar pe Români, aliații lor în revoluție, i-a lăsat în grija sorții.

Moșii ajunseră atunci într-o situație penibilă, fiind considerați ca simplii rebeli.

Teritoarele extinse cuprinse de Munții apuseni și locuite esclusiv de Români, cu excepțiunea băilor de aur menținute pentru erari, au fost dăruite de împăratul lui *Rinaldo principele de Modena*, care mai târziu, la anul 1727, cu scop de a suprima ori ce mișcare de emancipare din partea Moșilor, a fost învestit cu dreptul suveran *Jus Gladii*, dispunător asupra vieții tuturor locuitorilor din estinsul său domeniu.

Drepturile nobilimei române, cu excepțiunea celor trecuți la catolici, au fost confiscate. Diplomele păstrate în arhivele județelor au dispărut. Și fiindcă cei mai mulți din următorii victorioșilor apărători ai Creștinismului din timpurile lui Ioan Corvinul, nu-și mai puteau dovedi prin acte îndreptățirea asupra moșilor strămoșești, au fost deposedați și aruncați pradă ca simplii iobagi, la dispoziția usurpătorilor administratori și arendatori domeniali.

„Fiilor aparținători națiunii române li este interzis a se îndeletnici cu artele și industria, nu sunt primiți în bresle, nu se aplică în funcțiuni, n'au drept să cumpere și să moștenească, nu li se permite să planteze vii și să cultive grădinile, n'au drept la păduri și ape, iar dela școale sunt oprși până și fiii preoșilor“.

Așa este descrisă soarta Românilor de marele arhieru *Inocențiu Micu Klein*, episcopul Românilor Uniți, în memoriile adresate împăratului între anii 1730-1740. El insista în acele memorii; să li se recunoască preoșilor români drepturile garantate prin diploma Leopoldină din anul 1699, când s'a făcut unirea, iar iobagilor să li se reducă robotele la două zile pe săptămână, ca să-și poată vedea oamenii de familiile părăsife și infometate, prin lucrarea micilor gospodării ce li s'au mai lăsat pe lângă case.

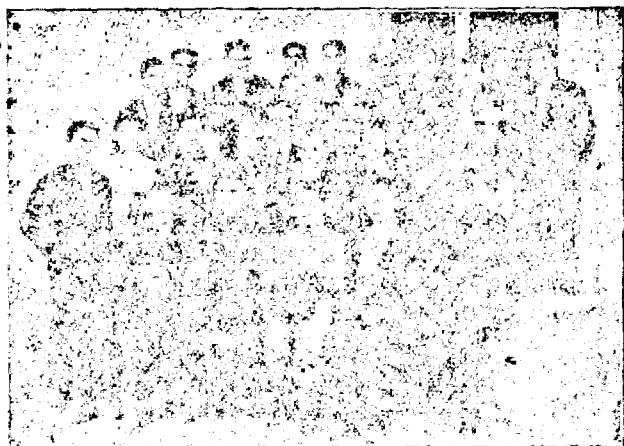
(Va urma).

Crezul Tineretului Creștin.

În comuna Crișeni păstorește cu multă pricepere părintele Tudor. De sărbători are obiceiul să adune la Casa culturală pe toți tinerii, elevi și eleve, cari învață la școalele din oraș și organizează împreună cu ei *șezători* religioase-culturale, ce plac mult popoului. Tudorică, băiatul învățătorului din loc, elev al clasei a V-a de liceu a pus pe hârtie cu ocazia unei șezători *tot* ce trebuie să *crează* un tânăr creștin. Mult plăcuse părintelui cele scrise de Tudorică și se hotărîră ca pentru fiecare număr al *Luminei Tineretului* să trimită câte un articol din acel crez al tânărului. Pentru numărul de azi a trimis următoarea *Mărturisire de credință*, ce trebuie s'o învețe — fără carte — fiecare tânăr creștin. Ea este următoarea: *Cred într'un Dumnezeu în trei fețe: Tatăl, Fiul și Duhul sfânt. Cred într'o sfântă Biserică a legii străbune române care revarsă prin cele 7 sfinte Taine harul dumnezeesc asupra noastră. Cred în viitorul de aur al scumpei noastre Țări românești, care de acum nainte are să plinească voința lui Dumnezeu sortită Ei spre fericirea neamului românesc de pretutindeni până în veci. Amin.*

De pe fronturile Tinerimei organizate.

Glasul de îndemn al Preasfințitului nostru **Grigorie** pentru organizarea tineretului din Eparhia Aradului, a avut răsunet și continu ne sosesc rapoarte despre organizarea tinerimei în cercul «Sfântul Gheorghe» făcând dări de seamă despre activitatea desfășurată până în prezent și proiectele pentru viitor. Rugăm și din acest loc pe președintele și secretarul Cercurilor să ne trimită dări de seamă despre activitatea desfășurată și dacă e posibil să ne pună la dispoziție și un clișeu pentru a le păstra fotografia organizației și în organul nostru: Lumina Tineretului.

Acum avem la îndemână clișeul Societății «**Sfântul Gheorghe**» din Arad-Pârneaava, care în cursul toamnei trecute a dezvoltat o activitate sportivă remarcabilă, reușind a obține biruința în concursul de fotbal la 4:0 asupra **Frontierei** din Curtici. A jucat în sala Casei Naționale din Arad-Pârneaava până acum două festivaluri-concerte cu caracter religios-cultural. În prezent lucrează la instruirea **corului** Societății.

Literatură Creștină.

Bogăția sufletească.

Când vedem vre-un om cu haina slabă și petecită ne umplem de milă «vai săracul ce amărât și ce lipsit poate să fie căci nici haină nu are». Iată vorbele cari ne vin pe buze dintr'odată. Dar ce am putea să zicem când am avea ochianul fermecat prin care am putea vedea sufletele oamenilor. Câte suflete de oameni sunt în lumea aceasta cari ne fac aceleași impresii ca și omul cu haina petecită. Da durere sunt și suflete care ar trebui să ne îndurereze și mai mult fiindcă dănsule nu sunt ceva întreg ci numai un șir de petece. Au un gând bun, lângă el un alt gând rău aici un colțisor de bunătate dincolo o mare de răutate.

În dreapta mila, în stânga lăcomie și invidie. Dragi tineri, lupta noastră ce o pornim azi o putem numi cu tot dreptul lupta sfântă, fiindcă noi din sufletele petecite, cum s'ar găsi poate și între voi la unii, vrem să le facem suflete întregi, îmbrăcate cu aceeași haină curată și frumoasă peste tot. Noi dorim să vă dăm o aleasă bogăție sufletească care nici nu se poate asemăna cu bogăția în bani și pământesc. Bogat cu adevărat este numai acel tânăr, care se îmbracă în haina ce ne-o dă Dl nostru Isus Hristos. Și știți care este aceasta haină a sufletului? Vorbele frumoase pe care le poți spune înaintea acelei sfinte care se cheamă: mama ta. Sentimente de care nu trebuie să te rușinezi în fața cinstită a tatălui tău. Curaj la fapte bune ca toată lumea să te bată pe umeri și să-ți spună: «Bravo, tinere, mi-e drag de tine».

Iată dorul nostru cel mai ferbinte să dăm bisericii și neamului tineri bravi, tineri dintr'o bucată, curaj ca aurul și tare ca oțelul. Haina voastră sufletească să nu fie petecită care să inspire mila, ci să fie așa de mândră ca toată lumea să vă laude și să se bucure de voi.

Cu Dumnezeu înainte.

Un prieten al vostru.

Vorbe înțelepte

1. Cine este înțelept?... Acela, care învață dela toți.
2. Cine este tare?... Acela, care se învinge pe sine singur.
3. Cine este bogat?... Cel ce se mulțumește cu ce are.
4. Cine este vrednic de cinste?... Cel ce cinstește pe toți
5. Când se cunosc oamenii mai bine?... La păhar, în mânia și când e vorba de buzunar.
6. Invidia, mândria și plăcerile păcătoase scurtă viața.
7. Pe trei lucruri se sprijinește lumea: Pe șlinjă, pe frica de Dumnezeu și pe fapte bune.

Poșta Redacției.

Ascultați copii! Îndeosebi pe acest articol constant din foisoara parohială a Aradului «Glasul Domnului» — care din motive financiare a trebuit să-și sisteze apariția, — îl deplâng mulți dintre cititori. Ne vom nizu să-l suplinim pentru viitor cu **Lumina Tineretului**, care va apare ca și **supliment** la organul Eparhial «**Biserica și Școala**», urmând tradițiile foșoarei decedate fără de vreme. Abonaților «Glasului» se va trimite «Lumina». Prețul unui exemplar 1 leu.

Din trecutul Aradului, articolul în continuare al D-lui Insp. **Iosif Moldovan** va continua din «Glasul» în «Lumina» mulțumind d-lui inspector și pentru minunatul clișeu al Luminei, care redă atât de clar toate preocupările Tineretului: Biserica, Școală, Casă Culturală, Cooperație și Sport.

Redactor responsabil: **Pr. C. Turicu**. Redacția: Arad, Str. Dorobanților 27.

și Moise Nicoară, cari în 27 Noemvrie 1815 s'au prezentat cu petiția la cancelaria aulică, dar Moise Nicoară pentru îndrăzneala sa fu aruncat în temniță, iar Ioan Popovici a fost scos din preoție.

Dimitrie Țichindeal vede că lupta lui pentru episcop românesc la Arad este nesocotită, iar el însuși are multe amărăciuni cauzate de vrășmașii săi sârbi, se întoarce la postul său de preot în Becicherecul mic, unde predică și învață poporul. În anul 1817 se îmbolnăvește și mergând într'un spital din Timișoara, moare acolo în 19 Ianuarie 1818.

Viu va fi sufletul lui între noi, căci mult a luptat pentru Românism, nu numai cu cuvântul și cu fapta, dar și cu scrisul.

În cartea „*Sfaturile înțelegerii celei sănătoase*” răspândește iubirea de oameni și de adevăr în scopul îndreptării moravurilor de atunci. El combate unele obiceiuri păgâne din viața poporului nostru. Pe toți românii prin cartea aceasta a voit a-i ambiționa și încuraja la muncă, vestind vitalitatea excelentă a neamului românesc.

În altă scriere: „*Adunare de lucruri moralicești*” propagă învățături morale pentru laici și clerici.

În scrierea: „*Epitumul*” răspândește cunoștințe despre biserică și dumnezeieștile slujbe pe seama preoților, pe cari îi dorea la culmea datoriei lor.

Fabulele lui Țichindeal se ocupau de chestiuni cari agitau atunci societatea și naștina română, destăinuind o sumedenie de dureri ale poporului român, și propovăduind deșteptarea națională, combatând desbinarea și îndemnând pe frați la iubire, stăruiind a stârni în toți râvna de lucru, invocând descendența noastră latină și inspirând tătura credința în isbândă.

Cărturarii de azi ai neamului inspirați de modestie să sfiesc a te chema pe tine apostol, preotule Dumitru, dar apostol ai fost. Apostol al neamului tău și al Bisericii tale. Căci încălzit-ai cu graiul și cu scrisul pe normaliiștii dela școala din Arad, cari dusu-s'au la sale în mână cu făclia ta: dat-ai însuflețire celor ce luptă, căci luptai-ai în casele românești de pe vremea ta, cu strigătul tău: „urmează dar că numai voi Românilor mlădițe nobile ale vechilor Romani, din Banat, Țara Ungurească, și ori unde vă aflați și ori în ce diregătorie... să cunoașteți că prin puterile voastre vă veți lumina!”

Cât de sugestive au fost cuvintele tale:

„să punem nouă înainte, ce dulceață și fericire ar fi a vedea așa mare număr de Români, că se iubesc ca frații, și se omenesc! Nu e aici grec, nici latin, unit și neunit, să fim noi Românii toți una: drepti și adevărați creștini!”

Așa grăia D. Țichindeal în fabula 160-a. Un bun teolog ar putea edita în limba de azi fabulele în cari s'au strecurat și unele greșeli dogmatice ce trebuiesc omise.

Dar aceste greșeli nu au întunecat glasul lui.

Văpaia glasului tău încălzit-a inimile românești, mângâiere adus-ai bănățenilor, cărora cele mai bune pământuri li-s'au luat prin colonizările streinilor. Oh, voi bănățeni, iscusii la minte și plini de daruri divine, serbați și vă bucurați că azi din toate satele și orașele veniți să cinstiți pe un fiu al Bănățului. Bucurați-vă că toată viața intelectuală din vremea lui Țichindeal în Banat, se grupa în jurul lui.

Iar voi Români din Becicherec, cinstiți totdeauna crucea și monumentele ridicate întru pomenirea marelui preot și dascăl al neamului.

Fiule al Bănățului, noi nu vom uita că școala normală din Arad există mai ales prin munca ta și înainte cu o sută ani am primit episcop românesc la Arad prin lupta ta și altora ca tine. Dormi în pace, românule mare, căci visul tău s'a împlinit și azi episcopul românesc dorit de tine, te preaslăvește în România Mare.

Frați Români!

Ca lămâia să se înalțe azi în inimile noastre spre cer și să zicem: mulțumim-Ți, Doamne, că ne-ai trimis pe Țichindeal și alți luminători, cari ne-au pregătit calea vieții românești de azi. Jurăm-Ți, Doamne, că vom păstra memoria trimișilor Tăi, iar Țara scumpă, România o vom păzi față de toți cutropitorii.

Ne vom închina Ție Doamne, vom păzi Țara sub scutul Tău.

Ne vom iubi și vom zice totdeauna:

Trăiască România!!!

Cuvinte cu învățătură.

— *Omul cu mișcare are câștigare, dar aceluia care stă nimeni bani nu-i dă.*

*

— *Cine muncește mult — mult are.*

*

— *Dragoste cine are oboseală n'are.*

*

— *Lucrarea cu sudoare, isprăvită cu rânduială, aduce folos la orișicare.*

LA ANUL NOU

„Cele vechi au trecut,
ială acum nouă sunt toate“
(2. Cor. 5. 14).

Timpul trece, locul ce providența divină ni-a desemnat fiecăruia din noi spre a ne desvolta puterile sufletești, spre a săvârși fapte bune, folositoare nouă, aproapelui și bine plăcute lui Dumnezeu, nu se mai întoarce.

Toți, fără deosebire de vârstă, stare socială și de sex, avem să dăm socoteală de ce am lucrat pe acest pământ dela naștere până la mormânt. Dăm mai întâi socoteală despre faptele noastre Judecătorului nostru intern — Conștiinței morale — glasului nostru intern, care ne acuză sau ne desvinovățește de tot ce am lucrat, bine sau rău. Dăm socoteală societății, semenilor noștri despre acele acțiuni cu care și prin care am venit în contact cu ceilalți oameni și prin care acțiunile am făcut bine sau rău omenirii ce ne înconjoară. „Vom da în fine socoteală desăvârșită și amănunțită atât de faptele interne, cât și de cele externe, Fiiței ființelor, lui Dumnezeu. Acelui ce ne-a dat ființă și viață. Dacă susținem, că nimic din natura materială nu se pierde, apoi pe același argument și analogie zicem, că și din activitatea naturii noastre spirituale nimic nu poate rămânea neapreciat și nejudicat.“

Nimic în natura exterioară, fără rațiunea de a fi, nimic în natura omenească de prisos și fără scop, urmează dar, că precum acolo, în puterea unor legi, s'a înfrumusețat cununa anului de Dumnezeu, prin care toate elementele își urmează cursul lor secular, așa și în lumea spirituală în omeniire, în puterea legilor logice, prin care-l posibilă dezvoltarea, civilizația și perfecționarea noastră și pentru care Dumnezeu ne-a înzestrat cu aceste calități spirituale, se îndeplinește înobilarea, perfecționarea și în fine mântuirea sufletelor noastre. „Fiți perfecți precum și tatăl vostru cel din ceruri perfect este“ (Mat. 5. 48).

Lumea, prin urmare, și omeniirea nu este guvernată de o întâmplare oarbă, nu fatalitatea conduce destinele lumii, ci mâna puternică a lui Dumnezeu.

Ideile acestea de fatalism trebuiesc deci respinse ca periculoase, căci alătură pe om dobitoacelor celor necuvântătoare și voesc a-l face asemenea lor.

Existența legilor naturii, observarea noastră și experiența trecutului, argumentul rațiunii însăși, reclama puternică a conștiinței noastre morale, ne obligă a respinge asemenea idei, care înjosesc demnitatea omului și care caută a-l așeza în rândul animalelor neraționale. „Dumnezeu l-a micșorat pe om mai puțin ceva de cât îngerii“ zice Sf. Scriptură (Evrei 2, 7).

Pe aceste învățături și considerente să pășim noul an, cu convingerea, că avem un creator, provi-

derțial, să intrăm cu credința, că în noul an mâna celui Prea Înalt ne va îndrepta spre tot lucrul bun.

Să intrăm cu curaj și cei buni și cei răi, că Dumnezeu îndurărilor este Domnul, care ne-a dat puteri sufletești și voința liberă, prin care ne putem îndrepta dacă vom voi. „El a pus înaintea ta foc și apă, la care vei vrea, vei tinde mâna ta“ (Sirah 15. 14).

Să ne cercetăm lipsurile anului trecut și dorințele de împlinirea acestor lipsuri, ce trebuiesc să se realizeze în anul în care cu ajutorul lui Dumnezeu am intrat.

Să nu uităm însă, că numai cu sprijinul lui Dumnezeu vom putea face ceva bun, căci: „în el viem, ne mișcăm și suntem“ și împreună cu Apostolul să zicem: „Cele vechi au trecut; iată acum toate sunt nouă“ (2 Cor. 5. 17).

Laicismul

Dreptul bisericesc al dreptmăritoarei biserici ortodoxe, prin rostul marilor săi canoniști, a fixat clar raporturile între clerici și laici, spunând: „clericii conduc biserica, iar laicii dau tot concursul“.

Totuși mereu se ridică glasuri contra laicilor, dar nu în sensul dreptului bisericesc, ci în alt înțeles.

În limbajul de toate zilele se numește cineva „laic“ într-o chestiune la care nu se pricepe de loc.

Este cineva laic bunăoară în cunoștințele tehnice sau economice, etc. Deci nu putem vorbi contra dreptului laicilor de a munci în biserică, fiindcă acest drept li-l acordă chiar dreptul nostru bisericesc, dar se schimbă lucrurile, când cineva este absolut „laic“ în chestiunile bisericești, adică nu are nici un interes pentru dânsule și nici nu se pricepe deloc la rostul lor. „Laicii“ de felul acesta abuzează simplaminte de dispozițiile dreptului bisericesc, împedcând sau cauzând rele chiar bunului mers al bisericii în toate cauzele ei.

Deci nemulțumirile unora sau altora se pot adresa cu drept cuvânt numai laicilor „laici“ în chestiunile bisericești.

Cine vântură frunzele protocoalelor sinoadelor eparhiale depe vremuri, are numai decât noțiunea clară ce înseamnă conlucrarea laicilor cu clerul, cu care împreună formează trupul bisericii. Pe paginile acestor protocoale sunt fixate vorbele și faptele atâtor laici și cu dragoste și cu pricepere pentru problemele bisericești. Tot din aceste acte se învederează că biserica noastră dreptmăritoare nu se putea lipsi de concursul prețios al acestor laici.

Totaşa este evident, că pe cât de preţioasă este conlucrarea laicilor cu clerul, pe atât de dezastruoasă poate fi lipsa de interes şi de pricepere a unor „laici“, cari se folosesc numai de drepturile acordate de biserică, fără să aducă nici cea mai mică contribuţie la munca pentru progresul bisericii. Intrebarea este, ce să facem cu aceşti laici, „laici“ în treburile bisericesti, câţi şi-au oferit serviciile lor Episcopilor şi colaboratorilor lor.

Primul lucru ar fi să apelăm la conştiinţa lor de oameni şi să le arătăm ce urmări grele se nasc din uşurinţa de a lua asupra lor un rol pe care nu pot să-l îndeplinească.

Dacă mâine va trebui să plece un vapor în largul mării şi al spune cutărui ins „Domnule, fi bun şi ia D-ta comanda vaporului“, acest ins s'ar simţi jignit, pe motivul că cu ce cutezanţă îi îmbii comanda unui vapor, când el în viaţa lui nu s'a ocupat cu studiul măcar al unui vapor.

Şi biserica este un vapor, care merge pe marea tulburată a acestei vieţi, la a cărei conducere se cere tot atâta pricepere, iscusinţă şi experienţă ca şi la conducerea unui vapor.

Poate nu ne dăm bine seama că poporul nostru a ajuns la epoca aceea a vieţii sale, când trebuie să-şi creieze o definitivă şi hotărâtă aşezare sufletească. Ori primeşti creştinismul pedeanregul în suflet, ori nu-l primeşti de loc, măsura de jumătate, în viaţă sufletească al unui individ sau a unei naţii întregi, nu există. Ori nu eşti creştin de loc ori eşti pe jumătate, tot atâta fa.e.

Când ţăranul spune, nu pot merge Dumineca la biserică, fiindcă chiar atunci trebuie să-mi car fânul şi intelectualul merge să joace tennis, tot acelaş lucru este: bătaie de joc la adresa bisericii.

Săteanul, înglodat în grijile lumeşti până peste cap, amână până la sughitul din urmă grijanii sufletească, tot pe acelaş motiv ca şi orăşanul, care crede că sufletul nu se vede ori în ce stare ar fi. Din punctul de vedere al mântuirii şi unul şi altul stă pe aceeaşi treaptă. Sfânta biserică este o instituţie iluzorie şi pentru unul şi pentru altul.

Dacă aşa ar sta creştinismul nostru de fapt, să ne gândim că la Dumnezeu nu este părtinire ci judecată dreaptă. Ori mergem cu toţii, fără deosebire de rang, cultură şi ocupaţie, la biserică şi inspirăm adevărurile ei mântuitoare, ori ne slăbim unul pe altii în credinţă reciproc.

Iată că laicii noştri ori sunt creştini cu trup şi suflet, şi atunci îşi pot îndeplini rolul

lor de conlucrători ai clerului în mod admisibil, ori s'nt „laici“ în înţelesul limbajului de toate zilele, şi atunci mergem spre dezastru cu toate drepturile în biserică.

Nu este ertat însă să uităm nici măsura care ne şopteşte că din laicii „laici“ cu muncă şi dragoste se pot modela laici aşa cum cere biserica şi credinţa.

Aleşii clerului românesc trebuie să înceapă şcoala creştină cu laicii noştri. O revistă religioasă, aşa cum s'a preconizat acum în şedinţele congresului naţional bisericesc, exerciţii spirituale, conferinţe religioase şi gruparea laicilor în asociaţii religioase vor fi tot atâtea mijloace de adevărată creştere religioasă. Prin muncă temeinică şi sistematică vom reduce la tăcere complectă acele glasuri cari se plâng contra laicilor „laici“, o fi poate cu oarecarevaşi dreptate. Pentru că orice s'ar spune, la judecata istoriei şi la judecata din urmă laicii vor răspunde împreună cu clerul de soartea bisericii şi de soartea poporului.

Aproape 2000 de ani ne arată în mod convingător la ce înălţimi culturale şi morale s'au ridicat popoarele credincioase. Şi la ce adâncimi de mizerii de ambele soiuri, trupeşti şi sufleteşti, s'au coborât popoarele cari au crezut că pot să-şi bată joc de rânduelile Dumnezeşti.

Dr. ŞTEFAN CIOROIANU
protopop.

Misiunea religioasă şi conferinţa catihetică în Iosăşel

Preoţii din protopopiatul Gurahonţ, în frunte cu P. C. Păr. prot. C. Lazar, conduşi de Idealul sfânt de a propovăduli, în toată vremea şi în tot locul, sublimile învăţăturii ale Mântuitorului din Nazaret, s'au coborât în satul Iosăşel, ca aici să împărtăşească, într'o atmosferă sărbătorească, cuvântul lui Dumnezeu. Manifestaţiunea religioasă s'a desfăşurat în cadrele unui program.

Sâmbătă în 19 Noemv. 1932, la orele 4 d. m. s'a făcut vecernia de către preoţii I. Popoviciu, E. Tomşa şi I. Iancu. După vecernia a urmat o meditaţie despre pocăinţă, de către pr. I. Popoviciu. S'au mărturisit preoţii şi câţiva bărbaţi şi femei.

La orele 6¹/₂ seara s'a făcut utrenia din ziua următoare de către preoţii V. Cristea, P. Ghilea şi Gh. Cereanţ. La sfârşitul ei a cuvântat pr. Gh. Cereanţ despre pacea şi odihna sufletului.

Duminică în 20 Noemv. la orele 8 dim. s'a făcut paraclisul Măicii Domnului, iar la orele 9¹/₂ s'a început sf. liturghie în sobor de către preoţii Prot. C.

Lazar, V. Cristea, M. Miclean, R. Popa și Gh. Cereanț. La priceasnă a predicat pr. R. Popa despre iubirea creștină. Predica a fost ascultată cu multă atenție de către credincioșii cari umpleau biserica. La glasul preoților, cari au binevestit cuvântul lui Dumnezeu, s'au apropiat să primească pe Hristos, pe lângă preoți, 5 bărbați și 21 de femei. Răspunsurile liturgice au fost cântate de către preoții cari n'au servit. Misiunea religioasă a fost primită cu bucurie și a lăsat impresii bune în mijlocul poporului.

După sf. liturghie preoții și câțiva învățători s'au întrunit în conferință catolică în localul școlii. P. C. Sa Păr. prot. deschide conferința prin o cuvântare în care arată importanța învățământului religios în școala primară. Urmează predarea a două lecțiuni practice de model din religie, de către pr. V. Cristea și I. Iancu. Lecțiunile au fost predate după prescripțiile pedagogice.

Pr. Gh.

Misiunea religioasă din Cerneteaz.

Misionarii tractului Timișorii, înțelegându-și rostul lor, cu un devotament vrednic de toată lauda, lucrează în ogorul lui Hristos încă neîndesțelenit.

În comuna Cerneteaz, în ziua de sf. Nicolae sub conducerea spirituală a Păr. misionar Traian Barzu s'a ținut misiune religioasă cu un prea frumos rezultat.

Pregătirea enoriașilor s'a făcut de Păr. Nicolae Micluța și Păr. Tr. Barzu. Spovedania a urmat după Vecernie, unde Păr. misionar Tr. Barzu a predicat. Sf. Liturghie a pontificat-o Păr. Protopop Dr. P. Țucra cu asistența Păr. Nic. Micluța, Tr. Barzu și diaconul Alex. Bocșianu.

Păr. Protopop într'o predică bine simțită și clară, pe înțelesul sătenilor, a arătat datorința părinților de a-și crește în spirit religios copiii lor.

La Vecernie d. a. s'a servit în sobor (5 Preoți) Sf. Maslu pentru bolnavii satului. A fost un serviciu impresionant, văzând aduși în biserică bolnavi sprijiniți pe brațe. Ochii celor bolnavi s'au împănjenit de lacrimi, iar sufletul lor vibra de un sentiment de evlavie, ba se auzia și câte un oftat, iar asistența, care umpluse vasta biserică, a admirat într'o liniște impunătoare frumoasă slujbă a Sf. Maslu.

La sfârșitul maslului, spre mângăierea tuturor, toți cei prezenți au fost unși cu untul de lemn sfințit.

Terminându-se cele spirituale, a urmat Conferința Păr. misionar Tr. Barzu, tratând într'o formă mult savantă tema: „Despre credința cea adevărată și necredincioșii zilelor noastre.

Misiunea s'a terminat cu cuvântul de mulțumire a Păr. Nic. Micluța.

A urmat conferința delegatului Astei, care a vorbit despre creștinism și cultură.

De încheiere vorbește Păr. Protopop, recapitulând tot ce s'a efectuat, îndeamnă pe săteni să-și caute orientări sănătoase și să se lipiască de Sf. Biserică. Din partea Astei se împart o seamă de broșuri de propagandă.

T. G.

INFORMAȚIUNI.

URARE

Când pășim pe pragul anului 1933, dorim iubitorilor noștri colaboratori și cetitori, Anul Nou cu bine și cu spor la muncă, urmată de fapte creștinești și mulțumire sufletească.

Colinda albinelor. În țările din Apus se zice că în noaptea Crăciunului albinele cântă o minunată colindă despre nașterea Mântuitorului și că ele nu fughimpă cu acul lor decât numai pe oamenii desfrânați și pe femeile pierdute. Se mai zice că patria albinelor e raiul. Poporul român spune că: „Albina este făcută din lacrimile Maicei Domnului”. De aceea e mieroasă, dar te și înțeapă tot odată, când nu ascuți de Maica Domnului.

Incasarea dărilor eparhiale. *Este cunoscut că în urma reducerilor bugetare de stat, eparhia are de plătit din bugetul propriu mai mulți funcționari, cheltueli materiale diferite și are să acopere o mulțime de alte necesități financiare.*

Invităm deci factorii cu cădere să binevoiască a accelera incasarea dărilor eparhiale.

Consiliul eparhial.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei Ierșnic, devenită vacantă prin trecerea preotului Traian Voșiga la parohia Comrat, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Sesiă parohială constatătoare din 30 jug. și un intravilan de 800 stj □.

2. Stolele legale.

3. Casă parohială.

4. Intregirea dotației de la Stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia e de clasa a treia. Alesul va predica în Sfta biserică și catehiza elevii de la școala primară, și va solvi dările după venitul său.

Recursul adresat Consiliului parohial din Ierșnic, se va trimite oficiului protopopesic din Belinț, în termenul concursului.

Reflectanții, conform Regulamentului pentru parohii, se vor prezenta în Sfta biserică din Ierșnic, spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie. Cel din altă dieceză vor produce act de învoire de la Prea S. Sa Episcopul nostru diecezan.

Dat în ședința Consiliului parohial din Ierșnic, ținută la 6 Octombrie 1932. Marius Țucra m. p. preot președinte, Ilie Popescu m. p. notar.

În înțelegere cu: Ioan Trifu protopop de Balinț.

—□—

2-3